

Előfizetési díj.

Videó postán vagy helyben házhoz hordva.	
éves díj	15 frt.
fél éves	8 „
negyed éves	4 „
egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Bel-kerályutca 28-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor használt gármond sor vagy annak tete 3 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et g. A. (Wallfischgasse 10.) Rad. Mosse Publicistische Bureau.

Nyiltéri czikkék

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
1875. ötödik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Félsz évre	15 frt.
Élve	8 „
Agyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélsezerűbben postai talványon alólírt könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés utáni tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János

a „Kelet” kiadója.

kolozsvár, márcz. 10. 1875

A képviselőház legutóbbi ülésén teht előterjeszté a kormány munkatervét, melyet az ülésszak még hátralévő rövid tarmára alatt keresztül akar vinni, valamint azon álláspont körvonala is, melyet az általánosságban már elfogadott költségvetés szemben elfoglalni kíván.

A munkaterv főbb pontjai magukban foglalják — a költségvetés és az új adók végvártalálása után — a földadó szabályozását, a tanítóknak nyugdíjazását, az utóbbi ölelőben becsikkelyezéséről, a gyalui uradaln visszaváltásáról, a külföldről behozandó dohány és szivar vámjának fölemeléséről, a pénzlezséről, a tőzsei választott bírág ítéleteinek bélyegadójának szabályozásáról, a végrehajtók és közbesítési intézők szabályozásáról, az erdélyi katonakórházak költségeiről, a herni posta-szerződéséről, az átruházásról és a nemzeti színház bérháza kérdésének elintézéséről szó javaslatok.

„KELET” TÁRCZÁJA.

Jenny húgom.

Regény.

Irtá:

SAND GYÖRGY.

Második rész.

III.

(Polytás)

„Ezek nagyon szigorú szavak valának. Énem akartam mást látni bennök, mint azon óht és szándékot, hogy magához felemeljen, s minden erőmből igyekeztem megfelelni kívágának. Igyekeztem elfátyolozni tüzes pillánsaimat, s pánzéállal körül venni. Pént és tartózkodóvá lettem, mint minővel ő hajtott látni s egészen nyugodt engedelmes leányknak mutatam magamat.

„Láttam, hogy nagy tudatlanságom mosoha készíti, s néha nevetésre indítja őt.

„Próbáltam még miveln magamat, angol, francia nyelvben gyakorolni, s történelmet, földajtot tanulni. Egy szép, nagy, ószerű palotában laktunk; nekem itt is, mint mindenütt, egészen elkülönözött s az övétől távol eszlokosztályom volt. Sir Richard sokat volt táv a háztól, de én csak az ő társaságában mesttem ki, követe vagy az orvostól vagy szaleányomtól, kit mellém fogadott. E nő vai nálam most is. Spanyol születésű nőt őltottam azért, hogy ne feledjem el anyanyemet. Mikor Brudnel ur bejött szobámba, hogy meglátogasson, nagyon vigyázott arra, hogy szobalányom mindig jelen legyen, míg egíti vagyunk. Láta e részben való elszánt akaratát, én sem igyekeztem soha magánosan leni vele, s úgy látszott ezt jó néven is vesztőlelem.

Vett nekem könyveket, voltak tanítóné-

Ha aztán még ezek mellett idő maradna, elő fogának terjesztetni s lehetőleg végig tárgyalatni a törvényszékek számának leszállításáról, — egy külföldi állammal a közbüntetések kiszolgáltatása iránt kötendő szerződésről, — a husz-szesz-stb. adóknak a metermértékekre átszámításáról, a curia részére az országgyűlési képviselők igazolása tárgyában adandó utasításról, a katonai elszállásolásról, a záloglevelek tulajdonosai jogainak biztosításáról, a házszabályok módosításáról, a zárszámadási bizottság időközben beadandó jelentéseiről, a keleti vasút ügye végleges elintézéséről, s végül a kereskedelmi codexről szóló tvjavaslatok.

Valóban elég hosszú sora az elintézendőknek s pedig csak egy része azoknak, mik az új szervezet keresztülvitelében tényezőül szerepelnek, sőt az „új rendszer” factorai még nem is igen szerepelnek itt s majd csak az új képviselőház megalakulta után remélhető, hogy e tekintetben lépések tétethessenek.

E részben már inkább találunk némi ujmutatást a pénzügyminiszter nagy exposejában, melyet a ház ugyane gyűlésen terjesztett elő s melyben még e mostani költségvetés keretén belül is nem jelentéktelen megtakarításokat ígér, összesen mintegy három millió erejű s ha a meg-szavazandó új adóknak jövedelmét, m. e. négy millió frtot is számításba vesszük, a költségvetés által kimutatott huszonöt milliónyi deficit tizennyolczra szállana — ha a pénzügyminiszter nem tartaná kötelesegeben azon apadást is jelezni, mely a bevételek rovataban fog bekövetkezni s így a pénzkészletekből ez évben fedezendő deficit kerekében tizenkilenc millióra rug.

Mindenestre jelentékeny összeg s a pénzügyminiszter, ha nem is egész nyíltan, de mégis elég érthetőleg jelzi a jövő év elején hordozandó nagyobb költségek fedezésére szükséges „bizonyos pénzügyi mivelet” bekövetkeztét, magyarul szólva új adók kivetését. De azon komoly állapotok, melyek között állunk s az ép oly komoly elhatározás, mely a kormány tagjait az államháztartás teljes rendezése iránt áthatja, remélünk engedi, hogy a kibontakozás az 1876. év végével teljes lesz s a pénz-

im, zongorám, életem s madaraim, hogy legyen mivel szorakozzam; de rosz fejem van, s nincs legkisebb emlékező tehetőségem. Kevésbet tanulom, azt is meglehetősen roszul, s azon dolgok közül is, melyek megmaradtak fejemben, elég van olyan, mit most sem értek. Inkább művészi hajlamaim voltak. Kellemes hangom van, s a táncnak nagy boldogja vagyok.

„Dolores megtanított táncolni, kirendkívül szépen tánczol, de a zenei ismeretek terén nem nagy előhaladást tettem, nem vagyok legkevésbé is zeneértő. Brudnel ur belátja, hogy kevés szellemi tehetséggel bírok s nem vagyok eszes. Ezért nem tehetett nekem szemrehányást, nem voltam oka, hogy daczára megfeszített igyekezetemnek nem tudtam előre haladni. Egymáshoz való állásunk ugyanaz maradt folyvást.

„Igyekeztem gyakorolni magam, a kitarítás és türelemben. Egy napon tudomra esett a cseldek fecsegése nyomán, kiket Dolores kikerdeztet, hogy Brudnel urnak viszonya van a Fenice színház egyik híres énekesnőjével.

„E hír nagy bánatot okozott nekem; — határoztam, hogy meghalok. Mérget vettem be, mely nem őlt ugyan meg, de oly sok szenvedést s fájdalomt okozott, hogy maig is érzem hatását.

„Dolorest megesketttem volt, hogy nem fog elárulni, de az orvos felismerén betegségem okát, Doloresnek mindent be kelle vallani. Még igen is sokat fedezett fel, mert Brudnel ur megtudta tőle iránta táplált szenvedélyemet, melyet gyanított ugyan, de nem képzelt ily nagymérvűnek és hevesnek.

„Midőn javuló egészségem megengedé komolyan beszélhetni velem. Brudnel ur kihallgatást kért.

„Kedves Manuela, — szólt hozzám spanyol nyelven — mert ő könnyűséggel beszélt minden nyelvet — kegyed azt kívánta, hogy szívóbb szeressem, az megtörtént. Gyöngyén egész lelkemből szerettem kegyedet. Kegyed oly jó, szelíd, engedelkeny, őszinte; de mind ez ideig, csak atyai vonzalmat éreztem

úgyileg consolidált Magyarország teljes munka-erejét az előtte álló reform-alkotások keresztülvitelére fordíthatja.

Ugy legyen!

— A képviselőház 8-iki ülésén néhány kérvény benyújtása után b. Wenckheim előadja azon teendők sorrendjét, melyek a kormány meggyőződése szerint még ezen ülésszak alatt elintézendők lennének. — Széll pénzügyminiszter körvonalozza azon álláspontot, melyet a kormány a budget tárgyalásával szemben elfoglal. (Mindkét előterjesztésre nézve lásd a szabadelvű párt értekezletéről hozott alábbi tudósításunkat.) Az adóbizottság által már le-tárgyalt adótervezetéből a miniszter ez év foly-tán ötödik millió jövedelemfokozást vár s a hiány többi részének fedezetét, a kincstár meglevő készleteit jelöli ki, hangsúlyozván annak szükségét, hogy mindent megtegyünk pénzügyeink állandó és tartós megjavítására. Kéri a házat, működők közre abban, hogy a jelen ülésszak alatt elintézendő teendők minél gyorsabban tárgyaltsanak le. Kéri a költségvetés részletes tárgyalásának szerdán való megkezdését. — Irányi: igaz, hogy elég tárgy az, a mit a ministerium ez országgyűlés alatt elintézendőknek kijelölt, de felveendőnek tartja azokon kívül a naszói erdőiség, vallásszabadság s polgári házasság ügyét is. — Báró Wenckheim kijelenti, hogy ha a naszói erdő ügyében a bizottsági jelentés beérkezik, az is elintézhető lesz. A többi fontos kérdések iránt is egy alkalommal nyilatkozni fog. — B. Sennyey jelzi az álláspontot, melyet elvtársaival együtt a budget irányában elfoglal. Szándéka a részletes vita minél gyorsabb lefolyását előmozdítani s ez alkalommal minden elvi vitát kerülni, hogy a szükséges reformok megoldására a ministeriumnak idő engedtessek. A pénzügyminiszter által jelzett megtakarítások jobbra csak átmeneti posztók s a menünyben realis megtakarítást képeznek, ez elégtételt arra nézve, kik az általános tárgyalásnál már a jelen budgetben további megtakarításokat véltek lehetőeknek. Óhajja, hogy a ministerium adminisztratív uton is megtegyen minden megtakarítást a budget keretén belül is, melyet átmenetinek tekint.

B. Sennyey után a ház legbőbeszédűbb szónoka, Lázár Ádám némely igazságügyi tör-

kegyed iránt, s kegyed el akarta feleltetni velem kötelességemet. Tudja meg, hogy kora ifjúságom óta, mely pedig folytonos igazottság közt folyt le, feladatomból tüztöm ki, büszkeségből, vagy valamely kimagyarázhatlan ellenszenv által indítva, sohasem venni pénzen a szerelmet. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy sohasem vonzódtam oly nőkhöz, kiknek szokásuk, vagy képesek rá, szerelmoikkel üzérkedni, de sohasem fiztettem meg azt nekik.

„Ezt tudták ők előre s elfogadták hódolatomat, mert tetszettem nekik. Kegyeddal szemben egészen kivételes helyzetben vagyok. Megfizettem a jogot a tyja lehetni. Ha kedvesévé lettem volna kegyednek, ezáltal oly gyáva hitzegést és aljasságot követek el, minőre én képtelen vagyok és a mint ezelőtt is mondtam volt, ha én átengedném magamat egy meggonddolatlan szenvedő mámorának, úgy képzelném, hogy hasonló vagyok Perez Antonio urhoz, ki feltétlenül adta hatalmamba leányát. Én tehát vagy atyja kell hogy legyek kegyednek, a szó legszentebb értelmében, vagy pedig — férje? De meggonddolta-e jól, hogy mit tesz — ez? Háromszorta idősebb vagyok kegyednél, oly mellbetegség kifejődése fenyeget, mely gyógyíthatlan; ezenfelül addig meg nem nőülhetek, míg egy idősb nővérem életben van, ki azonban engem könnyen tulélhet. Családi ügyek s egy régebbi tett ígért, melyben becsületem van érdekelve, lehetlenné teszik felmenteni magam e kötelezettség alól. Fontolja meg még egyszer a mondottakat.

„Lehet, hogy házasságot ígérve kegyednek, nem leszek soha azon helyzetben, hogy bevált-sam ígéretemet. Kedvese pedig nem akarok, nem fogok lenni soha. Mondjon le tehát gyermekes ábrándjáról, tegyen egy utolsó kísérletet engem elfeledni s másnak adni szívét.

„Soha! — kiálték hývel — őnt imádom és tisztetem, nem óhajtok sem kedvese, sem nője lenni, le fogom győzni szerelme-met, mely őnt nyugtalaníthatná, vagy zavarba ejthetné.

„Engedelmes leánya leszek, ezentul va-

vényjavaslatokat még a jelen ülésszak alatt tárgyalatni kér. — Perczel igazságügyér kijelenti, hogy a fontos tekintetek mellett, melyek az ülésszak mielőbbi berekesztését szükségessé teszik, e kívánság teljesülése alig lehet most kilátás. — Simonyi E. helyesli a kormány azon óhaját, hogy mielőbb véget érjen ezen országgyűlés, s a nép nyilatkozhas-sék a legutóbbi napokban beállott példátlan változások fölött. Óhajja a budget mielőbbi tárgyalását; a jelzett megtakarításokat most elégségeseknek tartja, de a míg nem részle-tetnek, nem szólhat azokhoz. Nélkülözi a pénzügyminiszter beszédében a deficit mimó-don való fedezését. — Széll ismétli, hogy a deficitnek 19 millióra leszálló részét a helyzet nehézségei közt jelenleg másként, mint a fo-lyó pénzkészletekből nem tartja fedezhetőnek. — Madarász a budgetben még további meg-takarításokat is lehetőknek hisz. — Elnök a ház határozatait kijelenti, hogy a költség-vetés részletes tárgyalása szerdán fog megkez-detni.

— A szabadelvű párt 7-diki érte-keztétlen Gorovénak elnöké, Váradynak alel-nökké, Beothy Algernonnak s Molnár Aladár-nak jegyzőkké választásával teljesen megalakul-ván, b. Wenckheim Béla kormányelnök előter-jeszté a kormány óhaja szerint még ez ország-gyűlés által elintézendő tárgyak sorrendjét, mely-ben első helyen állanak: a budget, a bizottsá-gilag már tárgyalt adó törvényjavaslatok a ka-tasteri, a tanítóknak nyugdíjazásáról, a 153 millió-s kölcsön becsikkelyezéséről, a végrehajtókról s kézbesítőkről s a nemzeti színház bérházáról stb. szóló tvjavaslatok. Széll pénzügyminiszter, a budget részletes tárgyalására nézve előadja, hogy a kormány egészen véve acceptálja a betertesztve levő előirányzatot a pénzügyi bi-zottság módosításai szerint. A jövedelmek elő-irányzatát kénytelen ugyan leszállítani, nevezetesen a dohány-jövedéket 1.086,000 frittal s felvenni a kiadások közé a Ferencz-csatorna segélyt 500,000 frittal, de ezzel szemben a pénzügyminiszteri tárczában 2.300,000, a töb-binél átlag 400,000 ftt megtakarítást helyez-vén kilátásba, a budget mérlege nem lesz ro-szabbá, sőt némileg javulni fog. — Az érte-keztet helyeslő tudomásul vette ezen előterjesz-téseket. Elfogadta továbbá a pártgyűlés anyagi kérdései iránti bizottsági javaslatot azon mó-

kon követem minden tanácsát s boldog le-szek ezt tehetni. Pirulok heveségem felett s esküszöm, hogy nyugodt leszek s megadom magam sorsomnak, még ha szemem láttára tiz szerelmi viszonyt szőne, vagy ha más akar-na is ön nőül venni.

— Ezt nem teszem soha, — viszon-zá Brudnel ur; — nőm elűzné kegyedet há-zamból.

„Ezennel megesküszöm, hogy ha valaha oly helyzetbe leszek, hogy megdőlhessenek, so-ha mást el nem veszek, mint kegyedet: dehát feláldozhat-e egész ifjúságát egy ilyen eshe-tőségnek? Életét e magányban, melyben kény-telen lesz élni s melyen én nem változtatha-tok, akarja-e azt felemészteni? Hallgasson re-ám, itt van közelimben egy nagyon becsüle-tes fiatal ember, eszes, tanult s elég jó kül-sejű, orvosom, Breton ur. Ez eleinte nem sokat tartott kegyedről; most, hogy jobban megismerte, tudja becsülni jó tulajdonait. Ha majd időteltével, mikor egészen lemondott ke-gyed rólam, megtetszenék e fiatal ember, kez-deve vonzalmat érezni hozzám, ne titkolja azt el előttem, boldognak érezném magam ha . . .

— Nem, nem — szólék élénken, — ő nem tetszik nekem, egy férfi sem tetszik. Engedje, hogy leánya lehessen önnek s bánjon velem bár mily szigoruan, bármily hidegen; körében boldog leszek mindig s áldani fogom, ha el nem távolít magától.

„Sir Richard engedett kérésemnek, teljes szabadságát tartván fen magának, de csaka-har megtudtam, hogy nem veszi igénybe e szabadságot. Elhagyta az énekesnőt, kihez sem-mi komolyabb vonzalom nem csatlola.

„Nagyon visszavonult életet élt, nyugta-lankodva egészsége miatt, mely nem a legjobb állapotban volt, azon időben, mikor otthon ült, többnyire egy Velenczéről szóló történelmi mű-vén dolgozott. Lassankint megengedte, hogy vele ebédeljek s hogy esténként egy-két órá-t nála töltsék el, az orvos s néhány jó barát társaságában, kiknek úgy mutatott be, mint

„ősitással, hogy a párt irányát osztó főrendia is lehetnek a kör rendes tagjai. — A kor-mányváltozás folytán üresedésbe jött bizottsá-gi tagsági helyekre kijelöltettek: a pénzügyi bizottságba Harkányi Ferencz és Molnár Gyula, az adóügybe Tisza L. és Nagy Gy., a tan-ügybe Várady, a kasteribe Ernusz és Be-nitzky, a közalapítványiba Huszár, a gaz-daságiba Domahidy, a naplóírókba Toszt. A kör igazgatójának megválasztott Kovách L., s 14 tagból megalakított a kör választ-mánya.

— B. Sennyey pártja 1. hó 7-ikén alakult meg. Erről a következő tudósítást vet-tük: A br. Sennyeyhez csatlakozott orsz. kép-viselők tegnap reggel 9 órakor gr. Festetics Pál lakásán gyűlték össze. 33-an voltak és pe-dig a következők: Földváry János, Mihálovics Károly, Molnár Pál, Hedry Ernő, Ibrányi La-jos, Sennyey Pál b., Liptnay Béla b., Kubaiy Árpád, Kondorossy György, Kardos Kálmán. Károlyi Gyula gr. Hoffmann Pál, Apponyi Al-bert gr., Tarnóczy Béla, Kazinczy I., Ocskay I., Festetics Pál gr., Zichy Imre gr., Vécsey József b., Bánffy György gr., Hunyady László gr., Palkovics Károly, Kásmárszky Károly, Szőgyény László, Máday Sándor, Diváld Adolf, Csáky Gyula gr., Máriássy Béla, Bathányi Zsigmond gr., Just Kálmán, Kajuch József, Eöry Jenő, Boldizsár József, Ürményi Miksa, Szentmiklósy Pál, Goda Béla, Beothy Ákos és gr. Teleki Sándor. Csatlakozásukat ígérték, de nem jelenhettek meg: Lipovniczky és Hunkár. Az összegyűlték kijelenték, hogy „jobboldali ellen-zék” czime alatt alakítanak pártot; a „conservativ” elnevezést így nem vették föl. Elnök-kül választott Liptnay Béla br., jegyzőközl: Ocskay István és Hedry Ernő, a club igazgató-jául Máday Sándor. A club helyiségeül a volt balkőp helyiségi fogadtattak el, melyben teg-nap este a párt tagjai összegyűlve elhatározták, hogy levelet intéznek a volt Deákör elnökéhez s a levélben eddigi clubtársaik, a szabadelvű párthoz csatlakozott deákparti tagoktól elbucszu-vat, tudatja, hogy külön pártát alakultak. A le-vél igen szívélyes szövege azonnal elfogadtatott s azt az összes párttagok aláírták.

— A bagatell-ügyekre nézve, mint a budapesti lapok írják — illetékes körökben, az eszmével foglalkoznak, hogy ha egyelőre az

fogadott leányát. E barátok mind idősek vol-tak, vagy már házasok, vagy előttem ismeret-len okból, agglégénységre szánták el magukat, mint sir Richard. Breton ur soha sem beszélt olyanformán, miből azt gondolhattam volna, hogy érdeklődik irántam. Ugy látszott tehát, hogy Brudnel ur nem foglalkozik többé férjhez-adásom eszméjével.

„Rendre-rendre, úgy vettem észre, hogy kezd nagyon ragaszkodni hozzám s hogy tár-saságom a kitűzött órákban kezdett neki nél-külözhetlenné válni. Néha szobámba jött s Do-lores gyakran elmulasztá ilyenkor jelen lenni. Sir Richard nem figyelt erre, vagy legalább úgy tett, mintha nem figyelne s végre nyíjas bizalmasság állt be köztünk. Többé nem félt magánosan lenni velem, bizalmat öntöttem be-lé szűzes ragaszkodásom által. Az ezt követő évben Angliába mentünk, hol ismét a nagy-világban kezdett élni s nekem egészen más városrészben adott lakást, mint a hol az ő palotája állt. Mindennap két órát töltött ná-lam. Nem volt féltékeny és mégis komorriyikja John által, kit rendelkezésem alá bocsátott. vigyáztatott minden léptemre.

„Meggyőződhetett szigorú elvonultságom-ról s foglalkozásim ártatlan természetéről.

„Több rendben kötelességének tartá, uj-ból ismételni előttem, miként nem nagy való-színűség van benne, hogy összekellessünk va-laha, hogy néjje sokkal egészségesebb nálánál, hogy szabadságomat nem köti le, hogy tehetek tetszésem szerint s hogy csak egy szavamba kerül, hogy többet ne látogasson meg. Meny-asszonyi hozományom készen áll, bármikor át-vehetem azt, mert bá-mi történetik is, sorsom biztosítva van általa. Én mindig azt feleltem neki, hogy nekem nem kell sem hozomány, sem férj, sem szabadság, hogy nem törődöm a jövővel, hogy boldog leszek mindaddig, míg őt naponta láthatom, habár csak egy percre is. Önzélességem s ragaszkodásom egészen megnýték szívét.

(Folyt. követ.)

a Királyhágón túl nem is lehetséges, a Királyhágón innen fekvő részben ezen ügyekre nézve a lehető könnyítés eszközölthetessék.

— Az erdélyi főispánok közül a „Reform” szerint többen a fővárosba mentek fel, s már tisztelegtek is az új belügyminiszternél.

Magyar lapok szemléje.

A „Reform” szerint mikor a kiegyezés kötetett, azonnal hozzá kellett volna látni az ország adminisztratív és társadalmi újjászervezéséhez, megalkotásához. Tetűk fél, tettük rosszul. A közjogi ellenzék akadályozott bennünket. Deák és Andrássy uralkodni tudtak, kormányozni nem. A nyomor megtörte a nemzet és pártjait. Ismét összetartunk. A fuzio megtörtént, az ország megszabadult egy hamis czég alatt küzdő, zaklató, viszály terjesztő ellenzektől, a nemzet egyetlen alkotmányos alapon találkozott. Most hát a kik a többség bizalmából az ország élére állítvák, ne mulasszák el Magyarországot szervezni. Kormányzatilag, gazdaságiilag, társadalmilag, nemzeti szempontból. Ha megint elszalasztanók az időt, az alkalmat és a kötelességet, mikor ellenzék, mely akadályozna, nincs, ezzel bebizonyítanók, hogy ellenségeink nem hazudnak, midőn képtelennek állítanak az önkormányzatra, képtelennek a modern civilizáczióra. A kiegyezés után nyolcz békés év engedtetett Magyarországnak, hogy kísértse meg tud-e „lenni”. E nyolcz év végével az ország mindenképen a tönk szelén áll, s a két nagy párt csufol megbukott és összeomlott. A fuzio ismét összeszedte a nemzetet és fölelevenítette a reményt jövőjében. Ez alapon kezdhetünk építeni. De elpazarolni való nyolcz esztendője e nemzetnek már nincs. Egy újabb nagy kalasztrófát kiállani ereje aligha van.

A „M. Politika” reflectál azon jövőre várható eseményre, hogy az általa évek óta csaknem támasz nélkül, izoláltan, saját csekély anyagi s szellemi erővel képviselt politikai elvek, s reformeszmék közül mióta azokat egy általa mindig vezérnek obajított s elismert államférfi messzeható jan. 29-iki programbeszédében magának vallá s nemzeti conservatív reform politika rendszerébe foglalá: ezen eszmék s reformelvek körül ma már egy fejlődésről biztos és szervezkedő párt csoportosult. Ezt oly diadalnak tekinti, mely már gyakran elsűggedt önértékét hathatósan emeli és lapjának is okvetlenül új lendületet fog adni.

A „Jelenkor” úgy találja, hogy miután a Sennyey-párt csak jobboldali ellenzéknek nevezi magát, ezáltal úgy szólván csak ellene alakult valaminek, a helyett hogy valami mellett alakult volna.

Az álom.

— Irta Halévy. —
(Folytatás.)

Ugy találta, hogy Örökkévaló atyánk az olasz iskolából való volt. Nagy szürke felhő környezte. Hosszu fehér szakálla volt, arczán a könyörületesség és ellenzés bámulatra méltó szelid kifejezésével, — egy erényes és polgári Jupiter volt.

Megállott s kérdezte, hogy mi történt. Röviden elmondták a dolgot.

Nagyon egyszerű az egész — mondá az Örökkévaló atya. Az asszonyág vallásos magaviselete s keresztény érzenneinek megjutalmazásért van itten. S joga van a legnagyobb s legnagyobb boldogságra. Szóljon ő a dologhoz s a két uraság közül válaszsza azt, a kit jobban szeret.

— De — jegyzi meg Gaston — két tönk közül a későbbben érkezett a vesztes.

Gaston a földön nagy sportsman volt, s a mint látjuk még halála után, és még az Örökkévaló atya jelenlétében sem tudott az istállónyelvről elszokni.

— Közületek annak, ki nem kell a feleségének — válaszolá az Örökkévaló atya — adok a viszsza nem kívánt nők közül egyet, úgy is tele van a paradicsom velők. Hamar, asszonyom, ne vesztesgessük az időt. Határozza el magát. S válaszon.

Janka mozdulatlanul s hallgatva állott két férje között.

Gaston és Rudolf, változtatva, a régi divat szerint, mind a ketten szavakat kerestek, hogy feleségök szívét annál biztosabban meglágyítsák.

— Emlékezz vissza, — mondá Gaston — hogy midőn nőül vettetek, csak háromszáz ezer frank hozományod volt.

— Ne felejtse el — mondá Rudolf — hogy midőn én vettetek el, egy krajczárod sem volt. Hozományodat, ezizomára költötted, s Gaston urnak vagyonát a ló-és vadászversenyek tönkre tették.

— Csak háromszáz ezer frankod volt — folytatá Gaston — s én a kis Simiane Blankát is elvehettem volna. Blánának egy milliója volt.

— Az igaz hogy atyád azt mondta: „A leányommal ismét adok háromszáz ezer frank hozományt,” de nem kaptam tőle kész pénzt, a bolíviai bányarészevényekkel fizetett s e rész-

na. Ezt pedig, lényeges különbségnek tartja. Mert ha elvek mellé sorakozunk, akkor azért vagyunk a kormány ellen, mivel az nincs, a mi elveink mellett. Ha pedig csupán a kormány ellen alakulunk, ezzel még nem mondtunk meg, hogy mi mellett alakultunk? Így a helyzet nem tisztáz. Reméli, hogy az országgyűlési discussiók alatt alkalom fog nyílani ezen hiányok megszüntetésére.

A „Hon” a czélt, hogy az ülésszak minél rövidebb legyen, helyesnek tartja, hogy így a kormánynak minél több ideje legyen az országgyűlés szünetelése alatt: egyfelől kormányzati uton megoldani a megoldható kérdéseket, másfelől előkészíteni a jövő országgyűlés elé kerülendő, s az államháztartás rendezésével szoros összefüggésben álló ügyeket. Helyesli a kormány azon kérését, hogy a budgetvita rövid legyen, az adó, valamint a kataszter javaslatok minél előbb megszavaztassanak és az apróbb ügyeken kívül másodsorban a néptanítók nyugdíjazása, az első folyamodású törvényszékek számának leszállítása és harmad sorban a képviselői igazolásnak a kuriára bizása, valamint a kereskedelmi codexnek „en bloc” elfogadása vétessék tárgyalás alá, hogy ezután az országgyűlés szétmenjen.

A „Nemzeti Hírlap” azon véleményben van, hogy az állam és egyház közötti kérdés minálunk is napirendre fog kerülni előbb utóbb. Rendezésére igaz, már hosszú idő óta nem tesz semmit a kiküldött országgyűlési bizottság, de a kérdés elodázása nem sokára lehetetlenül lesz. A klerikális szellem europaszerzte új erőre ébred, s az egyház, bizonyára minálunk is meg fogja kísértetni a középkori előjogok és privilegiumok megvédését. De hogy a harcz oly arányokat ne őrítson mint Németországban, az csak attól fog függni, vajlon van-e valami igazság a magyar pápágnak fennen hirdett hazafiságában, s vajlon lesz-e vezérbereinknek elég bátorságuk és erélyük szembeszállani a romai curia kihívásaival és átkaival.

A „Közérdek” azon nézetét nyilvánítja, hogy egy elvi álláspontot elfoglaló ellenzék keletkezésére, határozott actio s öntudatos vezérlé kell. És ez irányban még a „jobboldali ellenzék” részéről vajmi kevés történt. Lehet, hogy azért, mert az első szervezkedés nehézségeit még nem bírta leküzdeni; de ő ki a parlamentarismus? s a napirendre kerülő országos kérdések helyes megoldásának érdekében óhajta egy kormányképes elvi ellenzék: hangsúlyozza egy erőteljes és határozott irányú politikai actio haladék nélküli megindításának szükségét.

A „M. Újság” szerint a miniszterelnök elmondá még ez ülésszak teendőit. Elég vékonyan vonta meg a kört, hangsúlyozta, hogy siessünk a képviselőházat feloszlítani, úgy lát-

vénnyel tízennyolcz hónap mulva háromszáz ezer helyett csak tízennyolcz ezer frankot értek.

En részéről nem sokat csináltam a pénzről. Mindig azt mondom, magamban: „Ha megházasodom, azt akarom, hogy egész Párisban a legszebb s legcsinosabb feleségem legyen.” Lásd, Jankám, ezért választottalak tégedet.

— Tízennyolcz ezer frank! mily csekélység! pedig csak tízennyolcz ezer frankot kaptam! . . . S mondá, zúgolódta-e valaha kiadásaid ellen? Egyetlen számládlat utasítottam-e vissza? Pedig ezek a számlák hatalmasak voltak. Emlékezem, hogy voltak olyanok, melyek tizenhét ezer frankra rugtak. . .

— Hát én! milyeneket fiztettem. Volt egy huszonhárom ezer frankos számla! . . . Pedig én nem voltam olyan gazdag, mint az ur, nekem nem volt négyszáz ezer forint évi jövedelem; de büszke voltam feleségem szépségére, igen, Jankám, s büszke voltam rá, hogy szépséged olyan nagy zajt csinál a világban? Fényűzésed dicsőiségem volt. Milyen gyémántjaid s csipkéd voltak! Milyen hintóid! s milyen lovaid voltak! S a cselédeknek milyen drága egyenruhájok voltak! — De hát még a szobád, cserecsínyesűn nehéz selyemmel behúzott szobád! . . . És a páholyok, minden első előadásra páholyunk volt. — A Benoit család első előadására háromszáz frankot adtam a páholyodért!

— A páholyok! s még a páholyokról beszélsz! a páholyokat mindig én fiztettem, még mielőtt férje voltam. A kis Faustnak első előadása négyszáz frankba került, 1868-ban pedig a Patti jutalomjátékára ötszáz frankot fizettem.

— Az év száma! még az év számára is emlékezik! De uram, ön egy hét alatt ötször ebédelt nálam, és mindig a mi páholyunkba furakodott, ön a ki feleségemnek adott két vagy három szerencsétlen páholyjegyért olyan nagy lármát csinál.

— Két vagy három páholyjegy! . . . De valóban uram, az ilyenféle páholyok méltatlanságok! . . .

— Ez az én véleményem is — mondá az Örökkévaló atya, ki felhőjében nyugtalankodni kezdett. Uram rövidítsd a dolgot; kegyelmed pedig asszonyom, arra kérem, határozza el magát s válaszon.

(Folyt. köv.)

szik, az apostasia, igen kellemetlen légkört alkotott a szereplő többség részére, s igyekezik menekülni belőle. Az egész teendő oda terjed, hogy mentől előbb essünk át a teendőnkön. Csak úgy kutyafutásban, szavaztassék meg a budget, s aztán a többi a miniszterek dolga.

Román lapok szemléje.

A „Gaz. Tr.” csodálkozását fejezi ki, hogy magyar lapok, élükön a „Közérdek”-kel (magyarérdekkel) oly nagy lármát csapnak a brassói román iskolák segélyezéséért, melyet tizenhárom év óta nyerne a romániai kormánytól a hazai kormány tudtával. Ezer más, kisebb és nagyobb ügyben, egyesek, felhatalmazottak és testületek járulnak idegen államok kormányaihoz, a nélkül, hogy a nemzetközi érdekeket megsértenék. Most is, ez év folyamában két felhatalmazott Szebenből, s mások az osztrák-magyar vasút társulatok részéről Bécsből s Budapestről hetekig tanácskoztak a romániai miniszterekkel, a nélkül, hogy a nemzetközi jogok megsértése valakinek eszébe jutott volna. Nem történt ez, azon okból, mert nem titokban, az állam nevében, s érdekei ellen működtek, de nem is ösmer oly törvényt, államit vagy nemzetközit, mely eltáncd partikuláris érdekeik miatt idegen államokhoz fordulni. Az ő egyházi ügyeik se nem több, se nem kevesebb, mint a brassai g. k. leti románoknak partikuláris ügye, s miután isten és ember előtt kötelezték magokat a lehetséges eszközök megszerzésére, a saját eszközeik elégtelensége miatt, segélyt kérnek az egész világtól, mint kérnek mások is hasonló körülmények között, annyival inkább, mert kérelmeik, melyekben a hazai kormányhoz segélyért folyamodtak, mint nem indokoltak, mindannyiszor vissza lettek utasítva. Később Schmerling idejében 3000 frt segély ideiglenesen utalványoztatott, de csak mátl holnapig: a kormányzás aztán oly feltételeket szabott, melyeknek érvényesítése, az iskolák felekezeti jellegét semmisítette volna meg. Az ágostai hitvallású szászoknak 1852 és 1854-ben iskolai czélokra minden feltétel nélkül százezerek adtak, s a magyar tannyelvű felekezeti s más közművelődési tanodák számára eddig is, s most is százezerek adtak, a nélkül, hogy a kormány a tanár választási jogot, megszüntetni megkísérelte volna. A horvátok és szerbeknek a közoktatás terén teljes önkormányzat van adva, egyedül a román nemzet kénytelen felvenni a koldus batyuját, s szomszéd országoktól és népektől kérni közimvelődési czélokra.

Mintegy száz éve már, hogy a porosz királyok a bukaresti evang. német egyháznak pénzsegélyt küldenek, még pedig közvetlenül, nem a román tekintélyes férfiak útján. A Gusztáv Adolféle alapból a romániai és török protestans községek segélyt nyerne. A romániai cath. intézetek számára. minden országban gyűjtjenek, s az adakozók közt nemcsak egyesek, hanem uralkodók is fordultak elő, melyek közt első helyen éppen ő felsége áll, ki 1860-ban az angol kisasszonyok intézete számára, Engel Anna főnöknő kezébe ezer darab aranyat, s az utóbbi években a bukaresti cath. templom és seminarium részére pár ezer frót adott. A moldvai csángók templomai és iskolái javára évenként jelentékeny összegek küldetnek Magyarországból, s nem tudja, hogy ezek a romániai hatóságok útján küldetnének.

A 1848-ik évben az oláhországi úynökség követelte, hogy a segély az ő útján küldessék, meg, s erre a romániai miniszter azt felelte volna: „helyesen, de csak a teljes reciprocitás feltétele alatt.” Ha a brassai Szent-Miklós féle egyháznak adott segélyt, melyből az iskolának is mindenesetre jut, ne talán elvonnák, akkor is ő, mint írja, elvannak határozva felekezeti iskolájukat fenntartani, s mint régebben lelkeszeik s Balomiri esperes a zarándok bottal kezében összejártak az országokat, ugyelindulnak majd ő, s megparancsolják fiaiknak is hogy induljanak el, egész Európába, a civilizatio, a nemzeti s vallás szabadság nevében koldulni. Koldulni fognak, de meg fogják mondani az okot miért teszik azt, s Európa népei itélni fognak.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár 1875. márt. 10.

Franciaországban az alkotmány kérdés elintézése után az új köztársasági kormány megalakítása képezte az első feladatot, melynek megoldása azonban roppant sok nehézségbe ütközött. Mac Mahon Buffet kamraelnököt bízta meg az új cabinet összeállításával; Buffet kedd óta foglalkozik a nehéz munkával a nélkül, hogy azt szombatig, a meddig hireink terjednek, elintézte volna.

Pénteken azonban újra felvették a tárgyalások, és pedig ezuttal nagyobb sikerrel. Dufaure is megnyereték. Az új kormányprogram főpontjai következők: 1. A kormány minden tekintetben az új alkotmánytörvények alapjára helyezkedik; 2. az ostromállapot a

huszonöt megyében, a hol ki van hirdetve, successive s lassankint megszüntetetik; 3. a jelen nemzeti gyűlés egy évi idő alatt feloszlatatik, de előbb a törvény intézkedése szerint az új senatus tagjai megválasztatnak.

A német kormány azon hír következtében, hogy a francia hadügyminiszterium katonai czélokra Németországban tízezer lovat akar vásároltatni, legközelebb formaserű tilalom alá vetette a lókitvitelt. A porosz kormány mártius 4-én a képviselőház elé javaslatot terjesztett, mely mindazon egyházi hivatalnoktól, a ki az államtörvények tiszteletben tartására írásban nem kötelezi magát, az állami javadalmaszt megvonja.

Anghában ismét előtérbe tolul az ír kérdés. Az alsóház mártius 2-iki ülésében Hicks Beach irlandi államtitkár hosszasan nyilatkozott az irlandi viszonyokról; ismertetve az ott fenálló törvényeket, melyek megszüntetését most a kormány ajánlja, de csak olyan értelemben, hogy bizonyos ügyekre nézve tovább is kivételes rendszabályok maradjanak érvényben. Ide tartozik például a fegyverviselés, mely pártintézetek stb. alkalmazásával nagy divatban van. E czélból a kormány azt ajánlja, hogy a fegyverviselés joga öt évre korlátoztassék; az eddigi törvények több más intézkedését is fenntartani óhajta a kormány. Ellenben lemond azon hatalomról, hogy a lázító hírlapokat betilthassa. De ha a sajtószabadsággal nagy viszázsok törtenének, a kormány javaslatokat teend a parlamentnek a baj elfojtására. Az előterjesztett billt az ellenzék is helyeselte.

Az orosz kormány nagy buzgalommal törekszik a külföldi cabinetek aggodalmait a hadi jogi conferenciák ügyében elűzni. A török kormány legutóbb az évi költségvetés összeállításával foglalkozott. A spanyol csataterén csak apróbb harcok folytak. A román kamrák ülésze mártius 13-ig meghosszabbított.

Tanügy.

A közoktatási tanács.

„Az országos közoktatási tanács, a mint azt az 1872-diki szabályzat szervezte, február 27-én tartotta utolsó ülését.”

Ezt a hirt hozta a hivatalos újság, mely mint egy halotti jelentés hirdeti eme titokteljes tanács testület halálát. Ezzel még nem akarjuk ellenszenvünket nyilvánítani egy oly testület ellen, melynek megteremtését tanügyi állapotunk önkénytelenül szülte.

Közoktatási miniszteriumunk központi hivatala a feloszlított helytartóság és cancellária embereiből, katolikus lelkészekből vagy volt megyei hivatalnokokból alakulván, egyszerre arra lett hivatva, hogy az ország összes tanintézetét igazgassa, rendezze és fejlessze. Ámde ehez honnan értsen az a miniszteri hivatalnok, a ki tanuló kora óta iskolát soha sem látott? S most egyszerre gymnasium, reáltanoda, polgári iskola, tudományos és műegyetem ügyeihez értsen, kellett hogy értsen, ha csak nem akarta járatlanságát egész őszinteséggel bevallani. A mit a hivatalnokok a nyilvánosság előtt tenni nem mertek, azt önmaguk előtt még sem titkolhattak el.

Minél behatóbb intézkedéseket kellett elrendelnie, annál inkább jutott miniszteriumunk azon meggyőződéshez, hogy tapasztalt szakemberek ismerete nélkül egy ország közoktatásügyét elintézni lehetetlen. Mi volt természetesebb, mint teremteni a miniszterium mellett egy másik miniszteriumot, egy olyan testületet, mely annak hiányzó kelleit pótolja?

S így lett 1872-ben a közoktatási tanács, összeállítva szakemberekből ugyan, de csupa fővárosiakból. Vidéki tagokat is kecségethettek a tanács alapszabályai a beleválasztással: de tudunkkal ezt valósítva sohasem hallottuk. Általában szerette ezen testület tanácskozmányait elzárni a közönség szeme elől és működését a titok leple alá rejteti; csak egyes végzések jutottak „a közoktatási tanács” neve alatt közudmásra.

Határozatainak nagyobb része közvetlenül a miniszterumba ment át, a hol rendeletek alakját öltve kerültek egyes tanintézetekhez. Némelykor a miniszterium is, önállóságának életjelét akarván adni, bocsátott ki rendeleteket, a melyek ellenmondásban álltak más hasonló intézkedésekkel, melyeknek kútforrása a közoktatási tanácsban keresendő. Mi épen ezen egyenlenségeknek vagyunk hajlandók tulajdonítani ezen testület feloszlását.

A ki a közoktatási tanács történetének eredetét kutatja, az könnyen nyomára veheti épen ama titokszerű eljárás módja, mely a volt osztrák-német kormányrendszer minden intézményét jellemezte. Osztrákhoni intézmény másolata volt ez a közoktatási tanács, mint ezt a hivatalos lap jelentése is szerényen bevallja; csak hogy nálunk éppen akkor lépett életbe, a mikor oda tul megszűnt működni. T. i. ott ugy gondolkoztak: alakítsuk át a közoktatási miniszteriumot úgy, hogy az illetékes osztályokban csupa szakemberek döntsének; akkor felesleges lesz az unterrichtsrath. Nálunk pedig alakítottak egy miniszteriumot úgy, hogy

mellette, mint említett em, egy második, szakminiszterium felállítására lett szükséges. A szakminiszterium vagy közoktatási tanács azt ma már fel van oszlatta, de csak azért, hogy új alakban nem sokára megint életbe lépjen.

Nevezett jelentés szerint a közoktatási tanács átalakítására vonatkozó szabályzat a Felsőre már helybenhagyta; fölünk na on, hogy ez sem lesz egyéb mint az előbbinek második kiadása.

A régi tanácsnak feladata a jelentés szerint volt: törvényjavaslatok és tantervek előkészítése; az új pedig lesz: a közoktatási tudományos és módszeres kezelése fölötti ügyelet és vezérlés. Ez a két feladat összevegyőződésünk szerint épen a közoktatási miniszterium feladatát képezne.

De ha már a miniszterium az ő feladatát egy külön testületre hárítja, követeljük, hogy a vidék is benne kellőn képviselve legyen, hogy a jövőendő közoktatási tanács határozatai ne csak a fővárosra, hanem a vidékre nézve is kötelezők legyenek; hogy a vidék érdekeinek fel nem ismerése miatt intézkedései félszűrségre ne vezessenek: szükségesnek tartjuk, hogy a tanács testület a vidék tanodáihoz mérve és befűrtainak számához arányitva legyen alakja. Azt elismerjük, hogy a vidéki tagok közösnácskozmányra való összehívása sokkal nagyobb nehézséggel jár, mintha csupa fővárosra volna szorítkozva; de másfelől azt az álláspontunk is kívánjuk fenntartani, hogy a vidék beleavatkozása nélkül hozott javaslatok a vidéki nem állami tanintézetekre nézve hatással nem lesznek.

Különben előre félünk, hogy szavai el fog hangzani a puszta. Legalább ezt következtethetn a fővárosiak magatartásából és egyesek nyilatkozatából. A dolog tulajdonban szorosan cikkünk keretében nem tartozik, de felémilitését szükségesnek tartjuk, mert a jövővont következtetésen alapszik félelmünk. Apozsonyi jogakademian felállítandó hat tanszékepevén a Pester Lloyd tanügyi cikkének argát, írja Heinrich G. fővárosi társ körülbelül következőleg elemelkedik: Mán felfedezte ugyanazon hiányokat, a melyek mi is kijelöltünk azelőtt egy héttel ugyanon cím alatt közölt cikkünkben, azt mondja, hogy Trefort miniszter ur ezen tanszékek indványozásával egy igen rossz praecedens alkott; mert azok a pozsonyi jogakademiai tanok, úgy mint most a kolozsvári egyetemiek is a jogot fognak igényelni maguknak a budapesti tudom. egyetemen megüritlt tanszékokra. Idő hát volna elég fiatal tanár Budapestén is, ki hasonlóan áhítozik az egyetemi tanszékra, hogy ezek méltóbb versenytársak mint a vidéki, csupán azzal indokolja Heinrich, hogy fővárosi könyvtárak és taneszközök azoknak a fiatalároknak a tudományos kiképzetésre több alkalmat nyújtanak. Nem akarjuk tovább vatni a dolgot, csupán constátálni akarjuk, hogy fentebbi aggodalmunkra alapos okot szolgáltatnak magok a fővárosiak. Ennélfogva a közoktatási tanács ujjáalakítását végkép lejtendőnek véljük; helyébe azt javasoljuk, hogy közoktatási miniszterium alakítsassék át indennemű tanintézetre nézve külön kismemződ szakférfiak segítségével. Akkor, de csak akkor fog nálunk is egy külön közoktatási tanács szükségessége megszűnni. A vidék érdekeinek tekintetbe vétele iránt pedig egy más alkalmmal indítványoztuk a vidéki tanácskozmányok időnkénti megtartását. Mind a két indványunk, azt hisszük, illetékes körökben nem fog visszautasítatni, miután azokat a miniszterium által 1873-ban az országgyűlés elé terjesztett és később visszavont középtanodai törvényjavaslatban kifejezve találtuk.

Erythros.

Az új magyar ministeriumnak valamennyi megye, szék, kerület és városközségéhez kiadott körlevele:

Ö császári és Apostoli királyi Felsőnek legkegyelmesebb elhatározása folytán az ország kormányára hivatván, sietünk ezt és hoz a kormányt már átvettük, a megye, vidék, kerület, vagy város közönségével hivatalosan tudatni.

Bizonynyal ismeretesek a megye vidék, kerület vagy város közönsége előtt hazánk viszonyai; — ismeretesek a súlyközülmények, melyek között a kormányt elvárni hazafiai kötelességünknek tartottuk.

Meggyőződésünk az volt és az is, hogy az oly komoly pénzügyi és kormánybajokon, a minők között élünk, segíteni forsan és gyökeresen csak úgy lehet, ha egyesnek e czéla mindazon hazafiak, kik az ezen szempontból sürgetős és égető kérdésekre egyetértenek.

Ez egyesülést előmozdítani tartottuk, pe ezért mindenekelőtt kötelességünknek, nek megszilárdulására és általánossá tételére a tartjuk további teendőink egyikének.

Addig is azonban, míg ezen az ügy megteheti a törvényhozás a közérdekben szükséges intézkedéseket, kötelességünk erőse

(100) **Hölgyeknek nélkülözhetetlen!**

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-től Párisban.

Csak a hivatalosan megvizsgált, méregmentes, tiszta és teljesen ártalmatlan

RAVISSANTE

bir azon erővel, az emberi lét minden sérüléstől megmenteni, utóbajoktól megóvni és szépséget s ifjúságot biztosítani. Ha a **Ravissante** naponta egyszer az újbegyűlt arcra, vagy más testrészre dörzsöljük, már a törülközős után tapasztalható a majdnem csodálatos hatás. Az arcon támadt ráncok és himlőhelyek elsimittatnak. — A **Ravissante** ifjú arczsínit ideig el, a bőrt rebríti, trissit és finomítja, eltávolít legrosszebb idők alatt szepit, májoltokat, orrvörösséget, s a bőr minden tisztátalanságait. Már az első kísérlet után elhatározzák a t. hölgyek jövőre csupán csak Dr. LEJOSSE világhírű „**Ravissante**”-jét használni.

Egy üvegtok ára 1 frt 50 kr.

Kapható nagyban és kicsinyben Budapesten:

Dr. LEJOSSE főraktárában, királyutca 15. I. 19.

Vidéki rendelvények a legszigorubb titoktartás biztosítás mellett utánvéttel eszközölhetnek.

Legújabbban megjelentek

és **Stein János** erd. muzeum-egyl. könyv-kereskedésében Kolozsvárt

kaphatók:

IRODALMI UJDONSÁGOK.

JELENTÉS

a kolozsvári egyetem természettani intézetének jelen állapotáról.

Közi dr. ABT ANTAL a kísérleti természettan ny. r. tanára.

2 könyvmatu táblával.

Ára 70 kr.

Magyar protestáns egyházi szónoklatok.

Ünnepi, alkalmi, közönséges és gyászesetekre.

Irta Gyöngyösy Sámuel, nagy-kállói ref. lelkész, egyházmegyei bíró.

Második füzet. Ára 1 frt 80 kr.

Postán küldve 1 ft 90 kr.

Községi faiskola.

Alapvonalok a gyümölcstenyésztésre.

Községek, néptanítók, gazdák számára írta **Köcsi Károly**, a kolozsvári ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 58 ábrával s egy tervlappal.)

Nagy 8-r. X. és 200 lap. Ára 1 frt 50 kr.

Tartalom: Előszó. Bevezetés. I. SZAKASZ. Egy faiskola munkái. 1. Hogy fektüdjék a faiskolának szánt hely s milyen legyen talaja? A faiskola nagysága, beosztása, elkészítése. 3. A földforgatásról (rigolizálás). 4. Trágyakészítés.

5. Hogy szerzik a jó vadfát? 6. Hogy nővelik a vadfát? 7. Egy faiskola kellékei. 8. Előkészületek az oltvány s beállítására. 9. Mikor szedjük oltógalyat? 10. Az oltvány vagy nemesítés módjai. A) Párosítási módok. Egyszerű párosítás. b) Egyszerű nyelvezés. c) Kettős nyelvezés. d) Lapozás. e) Nyergezés. f) Kettős nyergezés. g) Oldal oltás. h) Völgyelés. B) Nemesítések hasítással. a) Felsőoldali hasítás. b) Egész hasítás. c) Héj alá oltás. C) A szemzésről. 11. Teendők a nemesítés első évében. 12. Hogy nővelünk lágymagvú gyümölcs-oltványokat? d) Első év. b) Második év. c) Harmadik év és negyedik év. d) Ötödik év. 13. Hogy nőveljük föl a csontarásokat. II. SZAKASZ. A lóborfa (piramis) növeléséről. III. SZAKASZ. A gyümölcsfák ültetéséről. 1. Minő egyajt alatt és mily fekvésnél te-nyész a gyümölcs a legdusabban? 2. Mily talaj kell a gyümölcsfának? 3. A gödörkésítésről. 4. Ültetés előtt. Hogy kell ültetni a gyümölcsfát? 6. Az új gyümölcsös későbbi kezeléséről. IV. SZAKASZ. A metszésről. 1. A metszés célja. 2. A fák rügyeiről. 3. Ágak galyak. 4. A gyümölcsrügyek és fészkek. 5. Tavaszai metszés. 6. A nyári metszés. V. SZAKASZ. Régi gyümölcsösök munkái. 1. A vén fák tisztogatásáról. 2. Hogy kell a vén fát megifjítani? 3. A fák trágyázásáról. 4. A terméketlen fákrol. 5. A fák betegségei. a) Perzseny. b) Rák. c) Mézga. VI. SZAKASZ. A fák ellenségeiről. A) Tavaszai ellenségek. 1. Bimbó farkar. 2. Rezes eszelény. 3. Közönséges cserebogár. 4. Szürös és kopott Porodár. 5. Galagonya Özöndék. 6. Gyűrűs Potrócz. 7. Sárgafaru Gyapjász. B) Nyári ellenségek. 1. Csonti Velész. 2. Oltási Velész. 3. Alma Ilonca. 4. A Korpárok. C) Őszi ellenségek. 1. Téli Törköny. 2. Nagyótt Pogányka. D) Téli ellenségek. VII. SZAKASZ. Mily gyümölcsfajokat szaporítsunk? A) Almák. B) Körték. C) Szilvák. D) Kajsziak. E) Őszi barackok. F) Cseresznyék, meggyek. VIII. SZAKASZ. A bogysgyümölcsök műveléséről. 1. Az egresről. 2. A veresszőllőről. 3. A málnáról. IX. SZAKASZ. A téli estékre. A fák legapróbb alkatrészeiről. 2. A fa szerkezetéről. 3. Miből áll a fák hamva? 4. Hogy jut a táp a fába?

E műre feleslegessé tesz minden dicsegtést azon elismerés, melyet ez a kormány részéről nyert, ugyanis: a m. kir. oktatásügyrség az erd. gazdaságügylet előterjesztése folytán, a rendelkezése alatt álló ily célú alapból 400—négy száz o. é. forintot utaltatott a boldogult Köcsi Károly özvegyének és dródnak, azon érdem elismerésül, melyet Köcsi Károly „Községi faiskola” műve megírása és kiadása által a gazdasági ösmerekek terén szerze magának.

Rövid utasítás egy husz hord te. ületű változó gazdaság rendezésére.

Kis birtokosok számára. Az erdélyi gazdasági egyet. kívánságára

írta **báro Bánffy János.**

Kiadta az erdélyi gazdasági egyet. 2. kiadás. 8-rét. Ára 36 kr.

Bar a kertem nagyobb volna!

Néhány szó a tagosításról.

Az erdélyi orsz. gazdasági egyesület kívánságára, kisbirtokosok számára

báro Bánffy János. Kiadta az erd. orsz. gazd. egyl. n. 8-rét.

Ára 16 kr.

Helység-névtár.

A királyhágón inneni rész (Erdély) községeinek betűrendes

N É V T Á R A.

A közigazgatási és legújabb törvényszéki felosztás szerint, a postakerületek, adóhivatalok és az orsz. vásárok kimutatásával.

Hivatalos adatok után összeállította B. L.

Ára 1 frt 50 kr.

Meghívás rendes közgyűlésre.

Az „Erdélyi kereskedelmi és hitelbank”

t. részvényesei az 1875 évi április-hó 13-kán délelőtt 11 órakor a bank helyiségében tartandó

ötödik rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívják.

Ezen közgyűlés tárgyai:

- I. Választmányi jelentés a bank 1874-dik évi működéséről.
 - II. A zárszámadásnak és mérlegnek, a számvizsgáló bizottság jelentésével együtt előterjesztése.
 - III. Az osztalék meghatározása és a választmánynak az 174-dik évi számadások terhe alóli felmentése.
 - IV. A választmány kilépő négy tagja helyett, új tagok vála tása.
 - V. Számvizsgáló bizottság választása, az alapszabályok 46-di §. a) pontja értelmében.
 - VI. A részvényesek és a választmány által a közgyűlés elé erjeszendő indítványok és javaslatok.
- A közgyűlésen személyesen, vagy meghatalmazottjaik által részt venni szándékozó részvényesek kötelesek, 3 nappal a közgyűlés előttrészvényeiket (illetőleg elismervényeiket) a társaság pénztáránál, innen jnyeren-dő térítvény és belépti-jegy mellett, letenni.
- Maros-Vásárhelyt, 1875. márczius 2-kán

A választmány.

Dr. HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész, gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker **biztosítás:** mellett mindennemű

titkos betegségeket,

1) az önfertőzésnek minden következményeit, egy mint:

magömléseket,

az ingerlékeny gyengeségeit, az ondófolysá, különösen

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

2) hugycsőfolyásokat (még oly idülteteket is, a nemzőrészek b-jakóros fekélyeit és másodrendű bujakórt minden alakj-ban és elcsufításában,

3) **hugycsőszűküléseket,**

4) friss és idült nyákfolyásokat nőknl, az ugynevezett **fehérflyást** és onnan erdő magtalanságot,

5) **bőrkiütéseket,**

6) a hugyhólyag betegségeit és mindennemű vizeleti nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7-8-ig.

Lakik Pesten,

helváros, kigyó-utca 2-dik szám alatt

kigyó- és városház-utca sarkán, Rottenbiller-féle házban, 1-ső emeleten, bemenet a lépcsőnél.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válas adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

STEIN JÁNOS

egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,

ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt

KÖNYV- ÉS KÖNYYOMDÁJÁT,

a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen bővítették és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesítették és szaporítottak, úgy hogy most **három gyors-, két kézi sajtó és egy simító gép van működésben.**

A használandó betűk a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntvék.

A **könyomdát** kitűnő metsző kezeli s három sajtót és számos személyzetet foglalkoztat.

A **nyomdai munkák** kiállításához szükségelt anyagok a legjobb és legolcsóbb forrásokból erednek.

PAPÍR gyári árban számíttatik.

Munkát minden időben, még éjjel is elvállal, és a leggyorsabban s legjutányosabban eszközöl.

A **gépek elegendősége,** valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

KÖNYV- ÉS KÖNYYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, izlésesen s oly olcsó árban képes előállítani, s e nembn bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Elvállal mindennemű és nyelvű **könyvek,** bármiféle **rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, névjegyek, meghívó-jegyek, tánczrendek, gyógyszer-tári-jelzetek, bor-, rozsolis- és más vignettek, újévi és más alkalmi üdvözlőletek, baromutlevelek, vásárcédulák, hirdetmények, bármilyen nagyságu falagaszok,** szóval minden e szakba vágó munkák izletes kiállítását.

Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előljáróságok figyelmét bátor arra felhívni, hogy a hivatali szükségleteire megkívántató nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámítására különös súlyt fektet.

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerű mintázatok birtokában lévén.

Az új „**polgári törvénykezési rendtartás**”-ban és a **Kolozsmegye gyalui egyesbirája** által a községi előljáróságok részére kiadott „**utasítás**”-ban előforduló **magyar** akár **román** szövegi nyomtatványokból — melyekből készletet tart — külön kis mennyiségben **konoz számra** is, jutányos árban szolgál. Az „**utasítás**”-ban előforduló mintáknál világán kiteendő: **magyar** vagy **román** szövegi nyomtatvány szükséges-e?

Egyidejűleg bátorságot vesz magának **könyvkereskedést** (bel-középutca 1 szám) és **papirkereskedést** is (főter 2 szám, a tanácsli-z tőszomszédságában) emlékeztetbe hozni.

STEIN JÁNOS,

mu. egyl. könyvárus, egyet. könyv- és könyomdász s papirkereskedő